

UPRAVLJANJE PODJETJA

Podjetništvo:

- Je proces v katerem posamezniki iščejo in kombinirajo proizvodne dejavnike tako da realizirajo donosne priložnosti ter s tem prispevajo k razvoju gospodarstva in družbe.

Oblike podjetništva:

- Samozaposlitev in delo na domu (npr. samostojni raziskovalci, samostojni kulturni delavci, kmetje in tisti samostojni podjetniki, ki nimajo nobenega zaposlenega)
- Obrt (lesarstvo, promet, gradbeništvo)
- Družinsko podjetništvo (v celotni ali delni lasti ožje ali širše družine)
- Žensko podjetništvo (vedno več žensk se odloča za samostojno pot)
- Franšizing (je sistem trženja blaga pri čemer dajalec franšize pridobitelju franšize proti plačilu posreduje pravico uporabe njegove blagovne znamke in njegov marketinški know-how)
- Družbeno podjetništvo (kjer primarni cilj ni ustvarjanje dobička, temveč zasledovanje širših družbenih ciljev npr. fundacije, vzajemne družbe, društva in združenja)

Temeljni elementi podjetniškega procesa: (1. Podjetništvo – siol)

- Podjetnik
- Podjetniška priložnost, tj. poslovno preizkušena ideja, ki jo je mogoče realizirati in praviloma obeta dobiček
- Potrebna sredstva, to so fizična (prostor, stroji, naprave, surovine), finančna sredstva (denar, posojila, kapital) in človeški viri (delavci)

Podjetnik je fizična oseba, ki na trgu samostojno opravlja pridobitno dejavnost v okviru organiziranega podjetja. Lastnosti podjetnikov se deloma prenašajo z geni, deloma pa se jih da pridobiti oziroma priučiti.

Kje lahko dobiš informacije za ustanovitev podjetja?

- Na dodatnih izobraževanjih
- Poglejte zakonodajo (zakon o gospodarskih družbah in zakone, ki opredeljujejo vašo dejavnost)
- Spletne strani vladnih in ostalih organizacij

Podporo za zagon podjetja najdete na teh straneh:

- Data.si
- Japti
- Gospodarske zbornice slovenije
- Obrtne zbornice slovenije
- Podjetniškega inkubatorja Tovarne podjetmov

Postopek registracije podjetja: (podjetniški portal)

- Prek spletnega portala e-VEM

- S seboj moramo imeti ustrezen dokument za identifikacijo (osebno)- to velja za enostavne ustanovitve. V nasprotnem primeru potrebujemo storitve notarja

Poslovna zamisel:

- Prvi korak k podjetništvu je ideja, zamisel. Ta ne pride sama temveč je rezultat izkušenj. Idejo dobimo na različne načine(nenehno iskanje možnosti, sanjarjenje in domišljija, pogovor in poslušanje ljudi, razvoj posla iz konjička)
- Formula za uspeh: INOVACIJA = inovacija x podjetnost x celovitost x upravljanje in vodenje x sodelavci x dobavitelji x družbeno okolje...
- Povezave za inovativne: - portal za inovativne, - institut za inovativnost in tehnologijo, - slovenski podjetniški sklad, - zavod mladi podjetnik

Zaščita podjetniške ideje:

- Patentiranje, ki zaščiti delovanje neke stvari
- Registracija dizajna, ki zaščiti zunanji videz neke stvari
- Avtorska pravica, ki zaščiti filmska, glasbena in knjižna dela
- Registracija blagovne znamke, ki zaščiti ime nekega izdelka ali storitve
- Poslovna skrivnost, ki pomeni skrivanje ključnih informacij
- Hitra realizacija ideje na trgu, ki omogoči vodilno mesto na trgu

V Sloveniji za varstvo in zaščito podjetniških idej skrbi Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino.

Poslovni načrt:

- To je pisni dokument, s katerim podjetnik dobi pregled nad tržnimi razmerami in pogoji poslovanja. V njem jasno opredeli svoje cilje in strategije (dolgoročni načrt), s katerimi namerava doseči te cilje
- Služi kot dokument pri pridobivanju potrebnih finančnih sredstev

Kakšen naj bo dober poslovni načrt?

- Jasno naj pokaže, kaj je posel in kako ga nameravamo opravljati (kaj je izdelek, komu nameravamo prodajati, kdo bo sodeloval v poslu, kako ga bomo financirali...)
- Vizijo posla oblikujemo v finančne projekcije, ki prikazujejo pričakovano uspešnost podjetja.
- Obsega naj 20 do 25 strani, ki se jim doda priloga (podrobnejše analize, tabele..)

Poslovni načrt vsebuje naslednja poglavja:

- Povzetek
- Industrijska panoga
- Tržna raziskava in analiza
- Načrt trženja in prodaje
- Menedžment, organizacija, lastništvo
- Ekonomika poslovanja in finančni načrt
- Kritična tveganja in predvidene rešitve
- Časovni načrt

Ima podjetja:

- Za izbiro imena moramo upoštevati zakonska določila v Zakonu o gospodarskih družbah
- Viri za navdih imena so : slovarji, besednjaki
- Mnogo podjetji nosi ime ustanovitelja npr. Akrapovič, ali pa uporaba geografskih imen npr. Kras
- Ime je lahko v slovenskem jeziku ali latinščini. Dovoljene so kratice ali izmišljene besede ki pa morajo vsebovati samo črke iz slovenske abecede
- Družba z omejeno odgovornostjo mora imeti dolgo in kratko ime- dolgo(vsebuje fantazijsko ime, dejavnost npr. krojaček, trgovina s hlačnimi krili), kratko(brez dejavnosti: fantazijsko ime, oznaka pravnoorganizacijske oblike npr. Krojaček, d. o. o.)
- Predno se dokončno odločimo zaprosim registrsko sodišče za pretvorbo imena, če mogoče že obstaja ali pa to opravimo na Ajpesu

Sedež in poslovni naslov:

- Sedež podjetja je kraj, v katerem se zvečine vodijo posli družbe, oziroma kraj kjer se nahaja poslovodstvo podjetja
- Poslovni naslov se nahaja v kraju sedeža (ulica in hišna številka) ,npr. podjetje Nidani, d.o.o. ima sedež v Novi Gorici. Poslovni naslov podjetja je Sedajeva ulica 13.
- Ni nujno da sta poslovni prostor in poslovni naslov na istem naslovu

Dejavnost podjetja:

- Ob registraciji podjetja lahko registriramo več različnih dejavnosti. Te poiščemo v Standardni klasifikaciji dejavnosti (SKD)
- Če poslovni subjekt opravlja več dejavnosti, je njegova glavna dejavnost tista, s katero ustvarja največji delež dodane vrednosti.

Zastopniki podjetja:

- Pravna oseba sama ne more oblikovati volje in dajati izjav, zato zanjo to opravljajo njeni organi in zastopniki.
- Družbo zastopajo osebe, ki so po zakonu določene za zastopnike družbe, ali osebe, ki jih določa akt o ustanovitvi družbe. Sodišče zahteva overjen podpis oseb, pooblaščenih za zastopanje.
- Ustanovitelji vseh oblik podjetij (razen s.p.) morajo v svojem podjetju določiti vsaj enega direktorja. Družbo lahko zastopa en ali več direktorjev ali dodatno tudi prokurist.
- Direktor podjetja ne more biti študent ali upokojenec in se mora v podjetju zaposliti. Direktorji so upravičeni voditi vse posle in pravna dejanja družbe.
- Prokura je posebna oblika pooblastila, s katero pooblaščenec pridobi upravičenje za zastopanje družbe. Prokurist ne deluje kot član uprave, ampak v odvisnosti od pooblastila, ki jih ima. Po navadi je to tista oseba, ki sklepa pravne posle s tretjimi osebami., za odločanje znotraj družbe pa nima pooblastil.

Pravnoorganizacijske oblike podjetja

- Te ureja zakon o gospodarskih družbah.

- Gospodarska družba je pravna oseba, ki na trgu samostojno opravlja pridobitno dejavnost kot svojo izključeno dejavnost z namenom pridobivati dobiček.
- Samostojni podjetnik posameznik je vmesna stopnja med obrtnikom in družbo, je fizična oseba, ki na trgu samostojno opravlja pridobitno dejavnost kot svojo izključno dejavnost
- Družbe delimo na OSEBNE in KAPITALSKE
- Osebne (družba z neomejeno odgovornostjo (d.n.o.), komanditna družba (k.d.), tiha družba)
- Kapitalske(delniška družba (d.d.), družba z omejeno odgovornostjo (d.o.o.) in komanditna družba

Kapitalske družbe	Osebne družbe
+ družba jamči s svojim premoženjem, družbeniki osebno ne jamčijo (le izjemoma, v primerih, določenih z zakonom)	- Za obveznosti družbe jamčijo družbeniki neomejeno z vsem svojim premoženjem; upnikom je torej odgovoren vsak družbenik ki ga izbere upnik, in sicer za celotni znesek obveznosti (visoka boniteta).
- Zahteva se visok osnovni kapital	+ Po zakonu minimalni osnovi kapitala ni obvezen
- Zahtevnejši pravnoformalni postopki glede ureditve statusa (notarska oblika)	+ Manj zahtevni pravnoformalni postopki glede statusa (ne zahteva se notarska oblika)
- Bolj zapleteno upravljanje (več obveznih organov)	+ Poenostavljeno upravljanje (manj obveznih organov)
- Dražja ustanovitev in večji stroški pri delovanju družbe.	+ Cenejša ustanovitev in manj stroškov pri poslovanju.

Osnovni kapital:

Pred registracijo družbe je treba na banko položiti znesek denarja, ki ga imenujemo osnovni ali ustanovitveni kapital.

Osnovni kapital predstavlja finančno osnovo družbe ter jamstvo upnikom za poplačilo njihovih terjatev. Koliko ga potrebujemo, je odvisno od vrste družbe, ki jo nameravamo ustanoviti.

Osnovni kapital v podjetje vložijo lastniki in je vplačan v denarju, v sredstvih (stvarni vložki) ali kombinirano. Če želite kot kapital uveljaviti sredstva (IT- opremo, pisarniško opremo, vrednostne papirje ipd.) morate sodišču predložiti račun za ta sredstva (največ 2 meseca star) ali mnenje sodnega cenilca.

Če ni denarja:

- Če se vam zatakne pri denarju, lahko na pomoč pokličete posloven angele. To so ugledni slovenski poslovneži, ki os pripravljene investirati v ambiciozne podjetnike v začetnih fazah rasti podjetja.
- Rešitev so tudi skladi tveganega kapitala, ki financirajo podjetniške ideje, z vsaj 25% letnim donosom. Prednost sklada: sklad v poslovno idejo vloži od 200.000 do več milijonov evrov. Omejitve: skladi različno presegajo v poslovanje podjetja in zahtevajo redno poročanje o poslovanju

- Še razne subvencije zavoda za zaposlovanje- za samozaposlitev(pogoj je prijava na zavodu, odprtje podjetja in samozaposlitev; novoustanovljenega podjetja ne smete zapreti prej kot v enem letu)- zaposlitev brezposelnih oseb, ki so prijavljene na zavodu za zaposlovanje, v vašem podjetju.

Družbena pogodba

- družba se ustanovi s pogodbo
- lahko je sklenjena v obliki notarskega zapisa ali na posebnem obrazcu, v fizični ali elektronski obliki
- družbeno pogodbo podpišejo vsi družbeniki. Če je pogodba sklenjena na posebnem obrazcu, morajo biti podpisi družbenikov overjeni.
- Kadar gre za enega ustanovitelja, se sprejme akt o ustanovitvi.

Pogodba mora vsebovati:

- firmo, sedež in dejavnost družbe
- navedbo imena in priimka ter prebivališča ali firme in sedeža vsakega družbenika
- navedbo zneska osnovnega kapitala in vsakega osnovnega vložka posebej, navedbo družbenika za vsak osnovni vložek in njegov poslovni delež
- čas delovanja družbe, če je ustanovljena za določen čas
- morebitne obveznosti, ki jih ima družbenik do družbe poleg vplačila osnovnega vložka, in morebitne obveznosti družbe do družbenikov.
- Pri družbeni pogodbi učnih podjetij je za morebitne spore pristojna arbitražna pri CUPS in ne sodišče

Transakcijski račun

- če ustanovimo d.o.o. je treba skleniti depozitno pogodbo za odprtje začasnega računa v poslovni banki ali po elektronski poti prek sistema e-TRR.
- Podjetje potrebuje začasni račun zato, da najn nakaže osnovne vložke družbenikov oz. ustanovni kapital.
- Za sklenitev depozitne pogodbe potrebujemo le družbeno pogodbo. Banka izda potrdilo o višini vloženega kapitala.
- Za odprtje TRR potrebujemo:
 - izpis iz Poslovnega registra Slovenije
 - potrdilo o plačanih prispevkih (izda ga DURS)
 - vlogo za odprtje in vodenje poslovnega računa
- TRR omogoča izvajati gotovinski in negotovinski domači in mednarodni plačilni promet.
- Številka TRR obsega 15 mest (SI 56 10100 – 00000999KK): 5 mest šifra banke koda države s kontrolno številko, 8 mest številka računa, 2 mesti kontrola računa
- Številko TRR vpisujemo na račune, plačilne naloge in jo posredujemo poslovnim partnerjem.
- Učna podjetja odprejo TRR pri Banki centrale – BAC, kjer je treba izpolniti obrazec BAC/01- vlogo za otvoritev TRR, podpisni karton za negotovinsko poslovanje in pooblastilo za poslovanje z gotovino.

Sodni register in Poslovni register Slovenije

- sodni register: matična knjiga podjetij; je javna knjiga, v kateri so zabeleženi vsi bistveni podatki o podjetju. Vodijo ga temeljna sodišča. Zakon, ki to ureja, je Zakon o sodnem registru.
- Postopek vpisa v sodni register: se izvede prek sistema e-VEM v elektronski obliki z izpolnitvijo predloga za vpis v sodni register. Sodišče pol izda sklep o vpisu v sodni register. In tako začne podjetje obstajati.
- Sodni register je del Poslovnega registra Slovenije (PRS) ki ga vodi Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve(AJPES), kar pomeni da se vsi podatki iz sodnega registra avtomatično vpišejo tudi v PRS. To pa je javna baza podatkov o vseh poslovnih subjektih s sedežem na območju Republike Slovenije, ki opravljajo pridobitno ali nepridobitno dejavnost.
- Vsak vpis v sodni register se objavi na Ajpesu.
- Register učnih podjetij vodi Centrala učnih podjetij Slovenije. Za ta vpis moramo izpolniti obrazec RUP/01- predlog za vpis subjekta v register UP pri CUPS.

Davčni register

- ko se pravna oseba registrira pri katerem koli registru se mora najpozneje v 8 dneh vpisati tudi v davčni register pri izpostavi davčnega urada Davčne uprave RS (DURS)
- izpolniti je treba obrazec DR-04 in priložiti vsa potrebna dokazila. Nato Durs pošlje potrdilo o vpisu v davčni register in dodeli davčno številko.
- Davčna številka se dodeli zavezancu za davek in se uporablja v zvezi z vsemi davki.
- Uporaba davčne številke: za enotno opredelitev in povezavo podatkov v evidencah, ki jih vodita Davčna uprava Republika Slovenije in carinska uprava Republike Slovenije- ta je 8 mestna.(npr. SI 1234567K; 7 mest naključno izbranih, predpona SI samo za davčne zavezance, kontrolna številka)
- Davčni zavezanec navaja davčno številko na davčni napovedi, obračunu davka, na izdanih računih... to ureja zakon o davčnem postopku- ZdavP
- V sistem DDV se je treba prijaviti če podjetje pričakuje več kot 25.000 evrov prometa
- Pri učnih podjetjih opravlja vlogo davčnega registra Davčni servis –DAS. Za pridobitev davčne št. Je treba izpolniti obrazec za dodelitev davčne številke UP DAS/01. Več na www.durs.gov.si